

„Edinost“

haja e nkrat na dan, razen nedelj in
raznako v, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na ha-
ročbe brez priložene naročnine se uprava
se ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
samezne številke po 6 stotink (3 avč.);
taven Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 570.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom
Poslana, osmrtnice in javne zahvale do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravništvo. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
alici Carintia št. 12. Upravništvo, in
sprejemanje inseratov v alici Molin
piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcijske lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcijske lista „Edinost“ v Trstu.

O pangermanizmu pa panslavizmu.

I.

V resnici se le sedaj so se začeli tudi v Velikonemčiji prav bati, da bi jim nasprotno gibanje v francoske in slovanske, zlasti ruske strani, moglo prekrizati načrte in že pripravljene in dogotovljene poti, katere si je zasnoval in izbral pangermanizem. Francoski publicisti so pangermaniste tako prestrašili, da so le-ti začeli zaresno premišljevanji, kako bi pangermanizmu nasprotno mišljenje in gibanje paralizovali takoj v čas, ko bi bilo to morda še možno. Slovanskih jeremijad in razkrivanj se v Nemčiji in med nemško irredento v Avstriji niso toliko bali; tudi o ruskih slavofilih so le predobro vedeli, da nimajo ne prave moči, ne zadostnega vpliva, da bi jih poštevali za resno. Avstrijski slovanski politiki s svojimi strankami so pa tako nejezdni in razdejani, da so nemški radikali ravno radi te notranje slovanske onemoglosti brez strahu prišli in nadaljevali svoje vsenemško delo. Še le zanimanje nadarjenih francoskih mož za položanje v Avstro-Ogerski je pretreslo celotne kroge v Nemčiji, kateri se formalno držé najdalje v strani. Potem se je bil dogodil še slučaj, da je prestolonaslednik avstro-ogerski imel in dobil priliko, da je protikatoliško gibanje sredi nemške irredente označil po njega poznavcu. Z izjavo nadvojvode je poknilo, in odlej se vedejo v Nemčiji nekoliko drugače. Na zdolej skušajo namere avstrijskih Slovanov označevati kakor nevarne za cesarstvo, z druge strani pa debelo slikati pomen panslavizma, katerega dejanski ni, in kolikor se kaže, se razteza na kulturna vprašanja.

Ni morda brez pomena, da so se v visokih krogih Velikonemčije začeli ostentativno dobrikati Francozi, imenoma tudi njeni armadi. Pripravljeni moramo pa biti, da velikonemško novinstvo ponovi sedaj znano staro basen o jagnjetu v dolanem delu potoka, kateremu volk na zgorenjem delu istega potoka očita, da mu jagnje moti vodo. Črnili bodo Slovane kar se da in staro orožje porabljali iz stare šare proti njim, kakor se je to tekom zadnjih trideset let dosledno godilo, pogostoma in v raznih letih. Boj je že zapričet in to najbrže od zgoraj doli v Nemčiji. Poslušajmo jedno overturo stare opere.

PODLISTEK

V sosedstvu.

Hrvatski spisal Šandor Gjalski. — Prevel M. C. — t. č.

V ta voz sta bila uprežena dva krasna mlada konja. Vozil ju je mlad čokat možiček, oblečen po kmečko v povsem nov kožuh, a na glavi je imel okrogel madjarski klobuček s srebrnimi franžami, kakor madjarska livreja zahteva tako za kočijaže. Oprava na konjih je bila tudi povsem nova in izborna lepota. Poleg kočijaža je sedel nekaj stareji možičelj, ogrnen istotako z zimskim kožuhom, ali iz črnobarvne kože in z manje rudečega, zelenega in rumenega nakita po rokavih. Klobuk ni bil »liberajski«, ampak navaden klobuk, pa ne tak, kakoršnje nosijo drugi kmetje, ampak klobuk, kakoršnjega je bilo videti pri starih malomeščanih po mestih, ali pri še starejih župnikih — takov širok klobuk, kakor so ga nosili nekje pred desetletji in desetletji.

Na tem nižem sedežu je sedela mlada kmetica v popolnoma belem perilu z rudečo svilenjo pečo, ali obrnena tako, da se je s hrbtom dotikala hrbta kočijaževega, a z licem je gledala na zadnji sedež.

Na tem zadnjem, mnogo višem sedežu —

«Süddeutsche Reichs-correspondenz» prinaša daljši članek, ki se obrača proti pojavam s francoske in ruske in v obče slovanske strani, obrnjenim proti velikonemški propagandi; in ker ne more tajiti dejstev, je ta list, katerega že ime samo mnogo govori, v zaključku svojega članka napisal naslednje stavke:

»Dejanska nevarnost za Dunajski cesarski prestol tiči v mednarodnih zvezah, katere so zasnovali voditelji avstrijskih Slovanov s francoskim šovinizmom in ruskim panslavizmom, namreč voditelji, ki delujejo na porušenje Cislitanije in na federativno zvezo držav. Pogled v ekstenzivno in intenzivno delovanje teh zvez nikakor še ni popolen. Publicistiške niti so še le nekoliko razkrite, in vprašanje ostaje odprto, ali ni tu še drugih nitij razviti v publicističnih. Šovinizem pa panslavizem sta se zgodovinski izkazala kakor sili, kateri imati vse drugačen pomen nad odgovornimi vladami, nego pa jih je moglo kedarkoli zadobiti vsenemško gibanje nad sklepi nemške politike. Sapienti sat!«

V teh stavkih je vsaka beseda dobro premišljena in porabljena v smislu zgoraj omenjene basni o jagnjetu pa volku.

Tu se očita najprej slovanskim politikom v Avstriji, da hočejo zapadni del cesarstva razdejati ter na njegovo mesto postaviti zvezo držav. Ne bomo se mudili pri napačni trditvi, kakor da bi Slovani hoteli doseči federativno zvezo le v zapadni polovini monarhije, ker je znano, da federalizem bi imel le pravi pomen in pravo moč, ko bi se primerno prikrojil za vse cesarstvo. Ta federalizem, tudi ko bi se mu načelno protivil, bi vsekakor odgovarjal bolj dejstvom in fundamentalnim potrebam cesarstva, nego pa krivično vsvarjeni, proti Slovanom obrnjeni, tudi od Velikonemčije do današnjega dne podpirani in tako vzdrževani dualizem, ali razdeljenje države na dve polovici. Nesreča bi torej ne bila, ko bi se dualizem nadomestil z boljšo preustrojbo cesarstva, ko bi torej namesto federalističnega, dvojni centralizem obsejal celotno cesarstvo, nastopil vsem narodom in cesarstvu primerni, iz več skupin sestavljeni federalizem. Škodo pri taki pretvorbi bi imela le — Pangermanija!

in to ravno v njega sredini — je bila posajena stara gospa. Na visokem mestu jo je bilo videti, kakor da je tudi ona sama visoka. A v to je pripomagal tudi visoki klobuk iz rožnobarvne svile po modi, kakoršnjega sem poznal samo iz »Journal des demoiselles«, letnika iz tridesetih let devetnajstega stoletja! Klobuk je bil tako ogroben in je tako globoko padal k podbratku, da se lica gospe ni moglo videti prav; vrhu tega je bilo lice zagrneno z gostim velikim velom zelene barve. Telo se ni prikazalo precej dolgo, ker je isto izgledalo bolj kakor kup šalov (ogratčev).

Najprej je bil perzijski šal, potem pod njim črn svilen šal, in pod tem še en manjši svilen bel robeč. — Vsi ti šali in ogromni francoski klobuk so mirno stali in nič se ni gibalo; le izpod njih se je pravilno gibala rujava rokavica, držeča v roki ogromno pahljačo iz črne svile in oblike iz dob naših dedkinj in pradedkinj. Pri kolenu so izpod šalov kukali prsti druge rokavice, trdno stisnjeni okolo belega okosčenega držala sončnika modre barve in ozko zloženega vzlic solne. Pod vratom iz-nad vseh treh vrst šalov pa se je svetila velika zlata broša, ki je predstavljala okvirje k emaljovani sliki, na kateri so bile naslikane tri gracije, ali ne v slobodnem zlogu antike, ampak lepo oblečene v raznobarna krila z »vlečkami« (šlepi).

Avstrija sama in pa njeni lojalni narodi bi imeli le korist!

No, slovanskim politikom in njih moralnim pomočnikom ne gre danes toliko za rešenje bodoče preustrojbe habsburške monarhije, kolikor pa za — njen obstanek. V tem je jedro današnjega aktualnega, za Avstrijo vitalnega ali življenjskega vprašanja. Življenje hoče pangermanizem vzeti Avstriji, in za ohranjenje tega življenja se bore politiki slovanski, kolikor nimajo oči zaslepljenih, ki bi ne videle nevarnosti tam, kjer jo je treba iskati. Brez interesa se v politiki ne dogaja nič, in ako se sedaj tudi francoski publicisti bolj zanimajo za Avstrijo in njena tlačene narode, prihaja to v prvi vrsti, ne iz simpatij, temveč vsled interesov, ki jih ima tudi francoski narod s svojo državo za obstanek Avstrije. Zato obstanek se potegajo z vso odkritosrčnostjo tudi v Rusiji in povsod v Evropi, kjer poštevajo posledice možnega dejstva, da bi se Germanija povečala na škodo ali celo po žrtvovanju življenja Avstrije. Celó Anglija in Severna Amerika spoznavati, da porušenje Avstrije bi bilo velik udarec tudi ekonomskim interesom teh velikih držav.

Po takem je »Süddeutsche Correspondenz« hotela zaseči rano slovanskim politikom in njihov prijateljem, borečim se za Avstrijo. Prav pa imata list, da ne more ne on, ne kdo drugi še pregledati, kako daleč in kako na znotraj mogočno se more še razviti publicistiška borba na korist obstanku in nadaljnjemu okrepljenju Avstro-Ogerske. Novinstvo slovansko in francosko zunaj naših mej se je prav za prav še le začelo zavedati svoje nove naloge, katero jej je naložil pangermanizem. Le-ta sam sicer ni bil in ni nov, ali njegovo očitno delovanje v Avstriji in Nemčiji proti Avstriji je nekako novo, in zato je odprl oči vsaj tistim, ki so zmožni, da umevajo različne politične propagande. Ni francoska ni slovanska publicistika nisti do sedaj ne posebno ekstenzivni, ne intenzivni, pač pa pangermanska propaganda, in daleč je še doba, ko se slovansko novinstvo zavé v toliko, da bo njegovo delovanje odgovarjalo ekstenzivnemu in intenzivnemu, že precej časa v tej meri delujočemu pangermanizmu. Kolikor bolj bo pa ta brezobzirno in netaktno drl dalje, toliko več sile vzbudi v vsem ti-

Kmet poleg kočijaža je odskočil prvi in poskočil gospej ob stran. Za tem se je vzdignila devotka in se preko sprednjega sedeža spustila doli ter se potem tudi ona postavila poleg kmeta.

— Ali dobro držiš vajeti? A ti, Imbra, čakaj — jaz ne bom mogla doli — a ti si tako neroden, da me ne boš znal vzigniti, — a Janica nič manje; zato poskoči v grad in zahtevaj stolec od slug — tako je bilo čuti govoriti iz klobuka in vela, debelim, skoro možkim glasom.

— Saj to je naša gospa Barbara! je vskliknil oče in hitel iz vrta pred dvorec, a mi vsi za njim.

Sluga je že došel z zahtevanim stolcem. In sedaj se je gospa premaknila se svojega mesta in se privzdignila, opiraje se o tem na hrbet kočijažev. Slednjič je bila s slugino, kmetovo in deklečino pomočjo na tleh, strogo in dostojanstveno podeča od sebe pse, ki so se bili zbrali okolo voza.

V tem smo bili pred poslopjem. Pozdravi so bili prišrčni. Stara gospa je delala kakor da je prišla od Bog ve kako daleč in kakor da se ni že davno videla s kom nas. No, resnica je bila, da je redko prihajala.

Do roditeljev mojih je bila v svojem vedenju in načinu nekako pokorno ponižna, do nas mlajih je bila dobrotno obzirna, na-

stem novinstvu, ki želi pomagati v paraliziranje agresivnega namerjanja in postopanja pangermanskega.

F. Podgornik.

IV. Vsesokolski shod v Pragi.

V petek popoldne se je zbrala na Žofinjskem otoku nepregledna množica ljudstva. Svirala je godba pod vodstvom kapelnika Šeborja. Posebno slovanski komadi bili so navdušeno sprejeti. Ob 9. uri zvečer se je ves otok čarobno razsvetlil s tisoči in tisoči električnih svetilk. Tudi konture narodnega gledališča so bile ob istem času razsvetljene z neštevilnimi električnimi svetilkami. Vse poti na otoku bile so polne sprehajajočega občinstva. V restavracijski dvorani so sokolci obstopili prostor, namenjen gostom. Na pročelju dvorane napravljena je bila estrada, na kateri sta bila med zelenjem doprsna kipa ustanoviteljev češkega sokolstva, Fügnerja in Tyrša. Ko so ob 10. uri zvečer vstopili v dvorano tuji gostje, nastalo je nepopisno navdušenje; ovacija je trajala kake pol ure. Zastopniki posamičnih narodnostij so zavzeli prostor na estradi, kjer je bil tudi državni poslanec dr. Herold. Slavnost se je otvorila z Bendl'ovim koralom »Svoji k svémi!«, katerega je pel moški zbor praškega »Sokola«. Na to je pozdravil goste predsednik češkoslovanske sokolske zveze, dr. Jan Podlipný. Govornik je pozdravil najprej skupno vse goste, potem pa posamezne zastopnike raznih narodnosti. Na koncu njegove govora so zagromeli navdušeni »Na zdar!«-klici, ki so trajali jako dolgo. Med govorom dra. Podlipnega so peveci prepevali himne raznih slovanskih narodov, oziroma pozdravili s petjem posamične narodnosti. V imenu Poljakov zahvalil se je in sporočil pozdrave svojih rojakov načelnik zveze poljskih sokolcev; v imenu Francozov predsednik francoskega odposlanstva, Louis Deflandre in župan mesta Arras, Adolf Lenglet; v imenu hrvatskih sokolov dr. Car; v imenu Črnogorcev Risto Popović; v imenu Rusov Mihajl Mihajlovič in slednjič še lieutenant Nielsen iz Kodanja v imenu Dancov. Vsakemu govoru je sledilo burno odobravanje. Ko je bila vrsta oficijelnih pozdravov dovršena, vstopila je v dvorano deputacija mesta Pariza, katere je bila pozdravljena z gromom-

sproti hišni gospi je bila dostojanstvena in ponosna, a nasproti našemu instruktorju — mlademu bogoslovcu — tudi še ponosna in od glave do pete »deželna gospodinja«, ali vendar — vendar nekako ljubeznjiva. Mali, debeli mladič polnega obraza rudečih in širokih lic, kakor božično jabolko, je očevidno ugajal stari gospej.

Oče je hotel, da bi ostali na planem ter je predložil, naj družba gre v vrt v hlad jelk in smrek, ali mati, poznavajoča svojega gosta, jo je povabila pred vsem, naj stopi v dvorec, ter jo je sprovela v gornje nastropje. Gospa bi bila silno užaljena, ako bi je pred vsem ne uveli v salon.

— A kaj so si, draga moja sosedica, dali toliko šalov na-se v tej vročini? — jo je vprašal oče v šali, ko so stopili na hodnik.

— Prosim, prosim, vem kam grem in kaj mora biti! Ko odhajam v tak preštmani grad, k moji dragi gospodi suhodinski, tedaj ne smem in ne morem dohajati oblečena kakor si bodi! Vem, vem, kaj mora biti! Mi-slijo morda, ker sem zmerom v svojem Dragoslavcu, da potem ne vem več, kako kaj pristoji? — je zavrnila gospa dobrovoljno, smehljaje se in gibaje z ustmi.

(Pride še.)

vitim vsklikanjem. Češko sokolstvo je prejelo od zastopnikov raznih narodnosti več krasnih darov, največ pa od Francozov. V soboto ob 8. uri zvečer je mestni svet praški priredil zastopnikom mesta Pariza sijajen banket. Na grobu obeh ustvariteljev »Sokola« Hinka Frügnerja in dr. Mirosława Tyrša. V soboto zjutraj so se zastopniki vsega, oni dan v Pragi zbranega sokolstva zbrali ob skupnem grobu prvih zvezd češkega »Sokola«: Frügnerja iz Tyrša v Olšavi. Obelisk, na katerem stoji reliefni sliki obeh prvakov, in na čegar vrhuneu razprostira sokol svoja krila, bil je krasno ovenčan z zelenjem in cvetjem. Ob grobu je imel dr. Podlipny kratek nagovor, v katerem se je spominjal ustvariteljev sokolstva in je po nagovoru v imenu zveze češkega sokolstva položil venec na grob obeh prvakov. Na to so zastopniki raznih sokolskih društev položili na grob venec istaklo s kratkimi nagovori. H koncu je pevski zbor zapel himno »Kde domov mi je«, na kar je stopil k grobu zopet dr. Podlipny in pozval navzoče, naj zakličejo »slava« spominu Frügnerja in Tyrša. S tem se je zaključil ta prelepi čin pijetete. (Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 2. julija 1901.

Deželni zbori. Gališki. V večerašnji seji so razpravljali o predlogu posl. Vojčika, naj se uvede preiskava radi vedenja nekaterih uradnikov povodom zadnjih državnozbornih volitev. Namestnik grof Pininski je povdarjal, da trditve Vojčikove so deloma netočne, deloma pretirane. Kriveci so že dobili primerne kazni. Predlog Vojčikov je zbornica odbila z 58 proti 33 glasom. Potem so začeli razpravo o vladnem načrtu zakona, tičočem se uravnave rek v Galiciji v zmislu državnega zakona od 11. maja t. l.

Kvota. Državni zakonik 29. m. m. objavlja cesarsko pismo do ministerskega predsednika Körberja, s katerim krona določa kvoto za dobo od 1. julija 1901 do 30. junija 1902, torej za eno leto. Kakor ni bilo seveda drugače pričakovati, se je krona odločila za dosedanje razdeljenje prispevkov za pokritje skupnih potreb obeh državnih polovic. Dežele, zastopane v državnem zboru, bodo plačevale 66^{49/49} odstotkov, dežele ogerske krona 33^{51/49}. Ta pravica izvira kroni iz § 3 državnega zakona od 21. decembra 1867, ki določa, da v slučaju, ako med obojestranskimi zakonitimi zastopi ni prišlo do sporazumljenja glede prispevkov za skupne potrebe, pripade odločitev kroni.

Clara pacta boni amici. Na menenje naše in nekaterih drugih listov, da bi namreč v prvi vrsti morala deželna zbornica v Ljubljani in v Zadru vreči na tehtnico svoj vpliv v ta namen, da se v deželnem zboru istrskem enkrat neha nečuvni evropski škandal — nam je došel iz Dalmacije odmev, kakoršnjega ne bi pričakovali. Spljetsko »Jedinstvo« nam je namreč odgovorilo s pripovedovanjem, koliko Dalmacija dolguje italijanski kulturi! Dalmacija da ima privilegij, na katerem da jo mnogi zavidajo, da more, bolj nego kdo, uživati poleg svojega tudi Dantejev jezik! V Dalmaciji da žele, naj italijanska kultura pomore mladini »v hrepenenju po velikih idejnih«. Hrvatska mladina naj nikdar ne spušča iz rok dela Dantea. »Jedinstvo« zatrja, da oni ne bodo nikdar mržili italijanskega jezika, ampak ga bodo vsikdar ljubili. Ako bi napovedali boj italijanski kulturi, bi morali nasproti Germaniji proglasiti »trequo«. Italijani da se res zadirajo v Hrvate in Slovence, ali kaj so dosegli s tem. Nemški gimnazij v Pulji, nemški gimnazij in realka v Trstu, toliko nemških zavodov, društev, licejev, firm in uradnikov. Ali naj bi Hrvatje in Slovenci pomagali germanizmu na škodo Italijanov? Mesto da napovedujemo vojno italijanskemu jeziku in italijanski kulturi, naj raje napovemo borbo za rešitev prvega in druge... Hanibal, ki stoji pred našimi vratmi, da je — germanska kultura in germanizem!

Mi smo res v zadregi, kako naj bi odgovorili »Jedinstvu«; kajti, ali nas mož, ki je to pisal, nimalo ni umel, ali pa njegova roka ni slovanska roka! Drugače res ne moremo umeti teh insinuvacij. Kar zahtevamo mi, ni borba proti italijanskemu jeziku in italijanski kulturi, ampak je vprašanje parlamentarne taktike. Naj le Italijani v Istri naš jezik spoštujejo tako, kakor spo-

štujemo mi njih! In ravno to, kar svetujemo, je nujno potrebna represalija, ki naj jih prisili, da bodo spoštovali naš jezik, da bomo potem mi tem laglje spoštovali njihov jezik in njihovo kulturo! Mi ne mrzimo italijanske kulture, mrzimo pa iz vse duše one, ki se svojim proganjanjem našega jezika in naše narodnosti delajo aramoto italijanski kulturi! Jedino proti tem skruniteljem italijanske kulture je naperjen naš predlog. Blasfemija je, ako se italijansko kulturo spravlja v zvezo z barbari istrskimi, profaniranje spomina največega vseh pesnikov je, ako se Danteja spravlja v paralelo z divjaštvi v deželnem zboru istrskem.

Če nas »Jedinstvo« hoče še le prepričati o nevarnosti germanizma, nosi vodo v morje. Mi se lahko ponašamo, da ne prestando opozarjamo na to nevarnost. Spljetski list naj čita tudi naš današnji članek. Ali da bi radi nevarnosti od strani pangermanizma postali slepi pred nevarnostjo panitalijanizma — tega ne sme od nas zahtevati on, kdor nam hoče biti prijatelj. Dokler nam bodo uničevali našo narodnost v imenu italijanskega jezika, se moramo le bati širjenja tega jezika; čim se neha to, bomo sodili drugače. A če nam kdo govori, da v italijanstvu ni nobene nevarnosti, za nas v Trstu in Istri, potem res ne vemo — s kom imamo posla.

Ne mené se za nevarnost, da nas proglasijo za sovražnike italijanske kulture, ali morda vsake kulture v obče, mi ostajamo pri tem, kar smo rekli: ako gospodje v Zadru in v Ljubljani imajo le idejo o politični in parlamentarni taktiki in strategiji, ako beseda o naši vzajemnosti ni le prazna fraza, in ako se jim le količkaj dozdeva, da, krepé nas, krepijo tudi sebe, potem ne smejo odlašati več s taktiko »zob za zob« in s proglašenjem parole: dokler ne bo v Poreču ali Kopru vsaj nekoliko pravice, dotlej v zbornici v Ljubljani ni ene nemške, in v zbornici v Zadru nijedne laške besede!! Basta.

Glede trgovinske pogodbe med Avstro-Ogersko in Italijo rastejo baje težkoče. Rimska »Tribuna« trdi namreč, da sedaj tudi Francozka in Španska zahtevati iste ugodnosti, kakor jih hoče Avstro-Ogrska dovoliti Italiji. V tem slučaju bi te ugodnosti ne imele več za Italijo nobene vrednosti. Glede klavzule se vodijo razprave na treh temeljih. Avstrija je pri volji ugoditi Italiji neke ugodnosti, ali za neka vina in za getovo kvantiteto. Trojno je torej vprašanje: kake ugodnosti, za katera vina in za kako kvantiteto? Glede kvantitete zahteva Italija pol milijona hektolitrov. Avstrija meni, da je to preveč. Kar se tiče vrsti vina, bi hotela le ta ugodnosti omejiti le na vina za krizanje. A kar se tiče ugodnosti zahteva Italija, naj se za določeno kvantiteto in one vrsti vina, ki se istaklo določijo, obdrži ugodnost, določena v dosedanjih klavzulah; Avstrija pa bi hotela dosedanje tarife povišati, menda pa vendar ne na 12 gld., kakor je zahteval državni zbor.

Rusija in Srbija. V Beligradu sta dospela general Nikolaj Kostantinovič Švedov in ravnatelj plovbene družbe na Črnem morju, Končetov, da bosta tu študirala trgovske in kulturelne odnose in da povspesita trgovsko in kulturelno zblizanje Srbije in Rusije. V ta namen se v raznih velikih mestih Rusije ustanove srbske trgovinske agenture, v Belemgradu trgovinski muzej, v Moskvi slovanska banka. Nadalje se ima med rečeno rusko plovbeno družbo in srbsko podonavsko plovno družbo skleniti pogodbo za skupno izkoriščanje črte Budimpešta, Beligrad-Galac-Odesa, bo v Belemgradu ustanoviti rusko zavarovalno družbo ter se imajo znižati tarife najvažnejih izvoznih predmetov obeh dežel.

Tržaške vesti.

Prežalostno vest smo dobili s Proseka. Gospodu Ivanu vitezu Nabergoju se je stanje obrnilo tako na zlo, da se je bati hujega. Bog obrni na Bolje!

Povej mi kdo te obiskuje in povem ti.... Ves aparat camorre je sedaj na delu »najprijeteljnejšemu duhovniku tržaškemu« v priloge! Ta »najprijeteljnejši« duhovnik more biti seveda le gospod Jurizza. Saj zatrja, kako vsi židovsko-liberalni listi laškega in nemškega jezika. Med onimi, ki delajo za Jurizzo — reklamo, je v prvi vrsti tudi znani tepec in ignorant v ultraliberalni »Grazer Tagespost«....

Ves aparat je na delu..., da tolaži gospoda Jurizzo in ga — ščuva, naj vztraja v svoji upornosti proti škofu. Ljudje pravijo, da mu je miza prenapolnjena z biljeti, vizit-

nicami, pismi in razna gospoda camorre si kar podajajo kljuko župnega dvorca v Rojanu.

V vrsti družih je bil večeraj tudi poseben odličan gost. I seveda: kjer je ves aparat na delu, ne sme manjkati tudi barona in ekscelence, upravitelja Lloydja in ponesrečenega državnozbornskega kandidata. Tudi baron in ekscelence Rinaldini se je večeraj poklonil g. Jurizzi in s tem demonstriral proti škofu tržaškemu! Zdaj je le vprašanje: ali je prišel le kakor zasebnik, ali kakor vrhni protektor in stari mentor prijatelj in zaščitnik župnika Jurizze, ali pa se še čuti — namestnika tržaškega! Ljudje govore vsaj, da je mož tudi še potem, ko je namestništvo zamenjal s sinekuro pri Lloydju, rad igral trž. »previdnost« in n'skopuharil z dobrimi nasveti na primernem mestu....

Da-li je sedaj še tako, tega ne vemo. To se pravi, da ima ekscelence in baron še vedno najboljšo voljo za to, to vemo za gotovo; ne vemo pa, da-li še trpe tako varuštvo na onem mestu, na katero ekscelence in baron ni več sodil že radi svojega političnega mišljenja!

Včerašnji obisk barona Rinaldinija pri suspendiranem župniku ima na sebi vse znake namerjane demonstracije. Da-li je s tem obiskom g. Jurizzi posebno ustrezno, to je drugo vprašanje. Mi vsaj bi dvomili, da bi bilo duhovniku ustrezno po obisku od strani moža, o katerem je znano, da je na visokem mestu, katero je bil zavzemal, govoril istrskim kmetom — kar je bilo konstatirano tudi v interpelacijah v državnem zboru — **da naj ne poslušajo duhovnikov!!** Po tem obisku je pred razsodnimi ljudmi, katerim ne treba slepo pokoriti se diktatom camorre, gospod Jurizza še bolj potisnjen na tisto stran, kjer se gromadi njegova krivda! Rinaldini pro Jurizza in contra Sterk — to je najizdatnej argument za škofa tržaškega proti župniku Jurizzi!

Ves aparat je na delu, da kar vse škriplje, kriči in grozi. Ali gospodu Jurizzi se utegne zgoditi, da ga končni efekt pouči, da je imel preveč prijateljev in da je včasih malo manje — več!!

Z resnico na dan!! Iz Rojana nam poročajo, da gospod Jurizza vsakomur, ki mu prihaja pod noge, kar hitro zatrja, in ne da bi bil vprašan o tem: »Veste, le radi tantum erga so me suspendirali!«

Ta naglica v nezaževanem in nezaževanem zatrjevanju mora le vzbujati sum, da gospod župnik pripoveduje le en del resnice! In tako je tudi, v kolikor smo poučeni mi. Gospod župnik je vendar rad gostobeseden. Oa vsprejemlje rad novinarje in jim daje pojasnila, o katerih ve, da pridejo v javnost! Če je torej res takov »prete model«, če mu, kakor duhovniku, ni do družega, nego do čiste in same resnice, in če meni, da se nič ne pregreša proti svojemu poklicu in svoji dolžnosti, ako vse svoje borbe z lastnim škofom razobeša na veliki zvon — kakor se je zgodilo v »Gazzettino«, — ako meni torej, da je najbolje, ako je javnost obveščena o vsem: potem pa res ne vemo, **zakaj naj bi ne priobčil tudi polnega besedila dekreta, s katerim je bil suspendiran?!!** A nadalje ne ujememo tudi, zakaj ne store drugi tega, ako že g. Jurizza sam noče storiti?!! Če je župniku Jurizzu dovoljeno, da pošilja v svet tendenciozna poročila v takem kritičnem trenutku in svojemu škofu na škodo, potem bi bilo drugim, **ki so dolžni braniti škofa, v dolžnost, da povedo javnosti vse, radi česar je bil Jurizza suspendiran?!!** Če že mora v javnost, pa naj gre vse v javnost! Ni ga slabšega, nego če javnost ve le nekaj in da mora vse drugo ugibati! Tako ugibanje je kakor vodovje brez obrežja, nikjer mu ni kraja in je element vznemirjanja, ker hujškači imajo slobodno vožnjo po njem na vse strani.

Duhovskim reformatorjem v album! Nedavno nam je pobožna »Riereazione« povedala glavni vzrok, zakaj prav za prav da moramo mi gojiti simpatije do latinstva! Ne morda zato, ker je Ustanovitelj vere določil tako, ne zato, ker korist vere zahteva tako, ampak zato: ker papež kakor Italijan ljubi pred vsemi drugimi italijanski jezik in latinstvo in ker sta bila Italijana: filozof in katoliški dogmatik sv. Tomaž in moralist sv. Alfonz..... in ker je središče Rima v središču Italije.

Torej radi italijanske narodnosti papežev bi se mi morali odpovedati svoji narodnosti!! Torej le v večo čast in slavo matere Italije bi mi morali iztrgati iz

sreca ljubezen do svoje matere in se izročiti latinizatorjem na milost in nemilost!

Ne gledé na to, da je pobožna »Riereazione« s tem diktom svojim zagrešila najhujo felonijo na fundamentalnem načelu cerkve rimsko-katoliške, na načelu nje vesoljnosti, ne gledé na to, da glasilo reformatorjev s takimi nauki verski interes podreja nacionalnim motivom ter tako zanikuje največ nauk cerkve in nje Ustanovitelja: nauk o enakosti in ljubezni do vseh: ne glede na vse to ne bi smeli ravno duhovniki pisati tako, kakor je pisala »Riereazione«, in sicer ne bi smeli s posebnim ozirom na to, da njihova glasila dan na dan pišejo o poniževanjih in krivicah, ki jih mora trpeti sv. oče, ki mora živeti kakor v prognanstvu — in o dolžnosti vseh vernikov, da glavarju cerkve stojé ob strani v težkem boju za revendikacijo pravic sv. Stolice in slobode sv. Cerkve!

A mi vprašamo: kdo je tisti, ki zadaje te krivice? Kdo drži papeža v eksilu? Kdo je v najnapetjem razmerju do sv. Stolice?! Niso-li to ravno Italijani, niti to ravno italijanska država?! In potem naj nam bi bila ravno italijanska narodnost vzrok, da bi ležali na trebuhu pred italijanstvom in da bi se navduševali za latinstvo v cerkvi?! Pred to zahtevo duhovniškega glasila bi morali stati kakor pred kako zagonetko, ako ne bi vedeli, da je tem reformatorjem laški nacionalni fanatizem udušil zadnjo iskrico zmisla za resnično korist cerkve in za nevarnost za katolicizem, ki jo krije v sebi tako postopanje ozirom na milijone katoliških vernikov slovanske narodnosti, in nevarnost sosebno za oni veliki cilj velikega Leva XIII: združenje obeh cerkev!!

Katoliki so dolžni udanost in ljubezen do papeža kakor glavarja vseobče katoliške cerkve, nimalo pa ne radi njegove italijanske narodnosti!! Kdor uči drugače, ta profanira sveto institucijo Krista!

»Dobri gospodje« na tržaškem magistratu postajajo od dne do dne bolj — smešni!

Slovensko pisane prošnje vračajo, ker da ne razumejo vsebine istih!! Sedaj pa so začeli vračati tudi laško pisane, ako so jim priložene slovenske domovnice, češ: da ne vedo, kam spajajo prositelji!!

Sedaj imate vsi vi, ki ste delali laške prošnje! Niti Slama na magistratu, niti laški jezik vas ni rešil. In vi ste si domišljali, da boste pred uslišani z laškimi prošnjami, katere pa ste morali tudi — dobro plačati! Onim, ki so napravili prošnje v uradu političnega društva »Edinost«, se delajo vsi utoki brezplačno, dočim boste morali vi zaslepijenci zopet plačevati za utoke!

Ravnopravnost na naših sodiščih! Podpisani sem varuh neki tukajšnji narodni družini. Pred časom sem bil prejel po pošti neki poziv v laškem jeziku, naj se predstavim v oddelku za pupilarne stvari. Ta poziv sem vrnil z opazko, da ne umem jezika. Čez nekoliko dni sem vdobil drug slični odlok z dostavkom, da, ako ne pridem, bom moral plačati 10 kron globe! Ta poziv sem izročil gospodu dr. Rybáru in še le potem sem prejel slovenski pisano povabilo. Ker pa sem na prvi slovenski poziv zamudil, poslali so mi drugega zopet pod globo 10 kron. Za to zadnjo globo se ne pritožujem, ker vem, da sem sam zakrivil.

Šel sem torej v sobo št. 21 X. oddelek. Tam so mi rekli, naj grem na št. 23 IX. oddelek. a od tam so me odpravili zopet v drugo sobo! Gospod, ki me je zaslísal, je govoril slovensko, z zapisnik pa je pisal laški!

Moj priimek, ki je pisan na prvem sodnijskem zapisniku (v slovenskem jeziku) so mi pokvarili, kaj se sedaj popravljeno. Želim pa izvedeti, zakaj se zapisniki ne vodijo v jeziku, ki ga govore stranke, kar je edino zakonito in pravo?!

S temi opazkami nočem napadati gosp. uradnikov kakor takih, hočem pa, naj više sodne oblasti uredijo te in slične stvari tako, da ne bo treba nadaljnjih pritožeb.

Ko ima stranka odlok v slovenskem jeziku, ko se je prvi zapisnik pisal na slovenskem jeziku in na slovenskih tiskovinah, smemo zahtevati, da se vsi nadaljni zapisniki pišejo v istem jeziku! Logično vsaj bi bilo tako!

Poročevalec.

Nadaljnji deležniki »Narodnega doma v Trstu«:

33. g. Fran Valenčič, trgovec, ulica Valdirivo 11.

34. Fran Ponikvar, Sv. Ivan.

35. g. Anton Grom, e. k. carinski
oficijal.

Praznik sv. Cirila in Metoda. Iz sv. Ivana nam poročajo, da vrli tamošnji rodoljubi prirede v četrtek zvečer, na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda, občno razsvetljavo. Isto slišimo tudi iz drugih vasi v okolici. Želimo, da bi noben kraj ne napravil izjeme in da bi povsod pokazali, kako znajo Slovenci častiti spomin svojih svetih apostolov. V njiju znamenju naš boj, v njiju znamenju naša zmaga!

Nekoliko več reda! Pišejo nam: Minolo nedeljo ob 10. uri in nekoliko minut smo se odpeljali z električnim tramvajem izpod Škednja.

Prišedši do čistilnice olja, pa je voz obstal. Od druge strani je v isti čas priletel drug voz tramvaja; pod Škednjem sta ostala dva in pri Lloydovem arsenalu tudi dva! Vsi ti — bilo je 12 vozov z 6 motorji — so ostali na mestu do 1 ure pa 45 minut popolnoma! Ko je minolo dobre pol ure, smo izvedeli po sprevodnikih — ki so na zahvalo ljudstva odšli v tovarno olja telefonirat — da se je vtrgala električna žica in da se ne ve, kdaj da bo mogoče naprej!

Ker je bila grozna vročina, je večina izletnikov ostala dlje časa v vozovih, nadejajoča se, da bo vsaj v kaki uri nedostatek odstranjen — toda zastoj! Plačali smo vsi in po dolgem čakanju smo — hodili v mesto!

Druzega dne smo govorili z enim višjih uradnikov, in ta nam je povedal, da ni sedaj pri Tramvaju — malo da ne rečemo: nika-kega reda! Ob času, ko se je zaustavil promet in ko je bila nujna potreba, da se takoj odpomore — ni bilo pri rokah inženerja! In tudi drugih moči, potrebnih za hitro popravilo, ni bilo na svojem mestu!

Kar se tiče povrnjenja vplačanih novcev bi morala uprava dati podrejenecem natančne instrukcije, ker se zna dogoditi slučaj, da bodo morali vračati, hoté al nehoté, — osebno, ako se ponovi gornji slučaj v času, ko bo na voze, oddaljeno od mesta, več pijanih ljudi, ki bodo zahtevali povrnitev — kar se je deloma že dogodilo v gori omenjenem slučaju v vozu, ki je imel drugi vozpriklopljen s števil. 13! Vsakako treba več reda in več skrbi za one, ki plačujejo in vzdržujejo vse tramvajske podjetje!

Pravda Mauroner-Giberti proti Mauroner-Stengle. (Dalje.) V zadnjem času se je tožiteljica spoznala z g. Hinkom Giberti; le ta se je podal k Leopoldu Mauronerju ter ga zaprosil njeno roko. Leopold Mauroner je Gibertiju omenil stvar o vitaliciji, ni pa povedal, koliko rente dobiva ona na mesec in kdo jej plačuje to rento. Istotako se je zgodilo Gibertiju pri soprogi Stengle; tudi tam mu niso povedali nič več, nego Mauroner. Ko je vsled tega tožiteljica izvedela, kako stojé stvari in da so jo s krivimi zatrili doveli do tega, da je sklenila tako pogodbo, zapustila je družino gospe Stengle, katera je poslednje čase neprestano žalila njo in spomin njene matere.

Iz dosedaj navedenega je razvidno, da tožiteljica ni dobrovoljno in resno privolila v pogodbo, temveč da je bila v to zavedena po krivih pojasnilih obtožencev, kateri so jo vsi, sporazumljeni med seboj, nagovarjali k temu činu. Razvidno je dalje, da tudi proglašenje polnoletnosti, ki je bilo potrebno za sklenjenje pogodbe, ni bilo pravilno, ker takrat tožiteljica ni bila še sposobna, da bi sama upravljala svoje imetje, kakor je krivo trdil njen varuh, Leopold Mauroner. Sodišče ne bi bilo nikoli dovolilo proglašenja polnoletnosti, ako bi bilo vedelo, da bo to proglašenje služilo v to, da se tožiteljici brez vsake kontrole vzame vse imetje, na korist njenemu varuhu, ki je sam zahteval tožiteljico polnoletnost, in na korist istim, ki so jo leta in leta pripravljali in nagovarjali na to čin.

Da bi tožiteljico Ema Mauroner prepričali o popolni varnosti njenega kapitala, oziroma nje dosmrtné rente, zavezal se je Leopold Mauroner v pogodbi, da vsa tista poslopja, na katera se vknjiži tožiteljica kapital 53.000 gld., oziroma dotična renta zavaruje proti požaru za svoto 100.000 gld. za vse tožiteljico življenje. V isti pogodbi se je Leopold Mauroner zavezal, da zastavi Ema Mauroner tudi »sveje« posestvo tab. št. 63 v Kjadinu (katero niti ne pripada njemu, temveč tržaški občini!) Vsa druga posestva pa, na katera se je vknjižila za-

stavna pravica 53.000 gl., nudi jo pupilarno gotovost komaj za 10.000 gld.!!! Opomniti treba, da je v pogodbi pač omenjeno, da sta na Mauronerjevih posestvih uknjiženi dve posojili, ni pa omenjena visokost istih!!! Nihče, niti L. Mauroner, niti odvetnik, ki je imel stvar v rokah, ni tožiteljici nikdar omenil, da ti posojili skupaj znašati nič manj nego 40.000 gld.!

Velepomembno je, da je Leopold Mauroner, pozneje, ko je bila tožba že uložena, raztegnil uknjižbo na še jedno svoje posestvo, s katerim činom je on sam priznal, da kapital 53.000 gold. ni bil dovolj zavarovan, in se je s tem činom že sam obsodil.

Ni dovolj to, da je renta, ki jo dobiva Ema Mauroner-Giberti negotovna in da je ista v nevarnosti, da jo enega ali drugega dne zgubi, ali da se jej ista zniža komaj na jedno petino: ima poleg tega ta renta tudi to slabo stran, da je veliko manjša, nego bi bila v slučaju, da bi tožiteljica s kako banko sklenila vitalicij!

Tožiteljica dobiva sedaj komaj $4\frac{1}{2}\%$ -no rento od kapitala, ki ga je izročila svojemu varuhu, med tem, ko plačujejo banke v takih slučajih $6\frac{1}{2}\%$ - 8% dosmrtno rento in je poleg tega renta popolnoma gotova. Mesto 2400 gld. dobivala bi tožiteljica lahko do 4200 gld., ako bi bila svoj kapital proti dosmrtni renti, izročila kaki banki. Ne glede na vse to dobivajo se celo vrednostni papirji, ki nosijo več nego $4\frac{1}{2}\%$ obresti. Tožiteljici torej ne bi bilo treba, da se je odrekla svojemu kapitalu v to, da prejema $4\frac{1}{2}\%$ rento, ker bi bila dobivala lahko še več nego toliko in bi bila poleg tega ostala tudi neomejena lastnica svojega kapitala. Tožiteljica ni mogla vedeti vsega tega, ker jo nihče ni poučil o tem, niti njen varuh Leopold Mauroner, niti njena »druga mati«, gospa Stengle in niti njen pravni zastopnik dr. Venezian!! Zakaj niso storili tega, to si lahko vsakdo razloži.

Ali, ako bi tudi to ne zadostovalo v dokaz nezakonitosti in neveljavnosti sklenjene pogodbe, je še jeden razlog, ki jo lahko razbije, tudi ko bi bila sicer popolnoma pravilno sklenjena.

Šesta točka večkrat omenjene pogodbe določuje namreč, da Leop. Mauroner vse one zgradbe, katere je dovolil v zastavo za prejet kapital, zavaruje proti požaru za 100.000 gl., kar pa se ni zgodilo, in se tudi ne more zgoditi, ker mu nobena banka ne more zavarovati za toliko, to pa zato ne, ker vse skupaj ni toliko vredno. Tisti del zgradbi, na kateri je vknjižena zastavna pravica Ema Mauroner, zavarovan je komaj za 50.000 gl. vsled česar je Mauroner prekršil pogodbo in se ista more razdreti na zahtevo tožiteljice.

Pozneje se je tožba raztegnila še na sledeče: Pred kratkim (pozneje, ko se je uložila prvotna tožba) bila je Terezija Stengle pred tukajšnjim sodiščem obsojena radi razžaljenja časti na tožiteljici Ema Mauroner-Giberti. Ker je s tem činom T. Stengle zakrivila veliko nevhvaležnost, proti tožiteljici, svoji dobrotnici — katera jej je darovala 20.000 gl., ki se jej imajo izplačati po smrti tožiteljice Ema Mauroner — predlaga slednja, naj se dotični dar preklicuje.

Na današnji porotni razpravi radi žaljenja na časti potom tiska vsled tožbe dra. Cusina je bil obtoženi Rih. Camber obsojen na 4 tedne zapora.

Porod trojčkov. Antonija Levantini, soproga Josipa, kotlarja v ladjedelnici S. Marco in stanujočega pri sv. M. Magd. zg. št. 1., bila je sedmi mesec v blagoslovljenem stanju. Te dni se jej je spodrsnilo in je padla na stopnicah svojega stanovanja. Po sreči si ni storila nič hudega. Prišedši domov pa je morala iti v posteljo, nakar je dne 30. m. m. porodila trojčke, ki so kmalu potem, ko so prišli na svet, umrli jeden za drugim.

Drame ljubezni. Sinoči sta hodila po Acquedottu, držéča se dod pazduho, dva zaljubljenca in sta s svojim čudnim vedenjem vzbujala pozornost občinstva. To opazivši sta krenila po neki stranski ulici proti javnemu vrtu in se v nekem skritem kotu ustavila ter se začela pripraviti. »Ako me zapustiš — je upila ona — se ubijem«. Na to ji je ljubeznivi spremljevalec pripeljal tako gorko za-ušnico, da se je zvrnila na tla, in je potem zbežal. To vidé, sta prihitela k deklici dva mladeniča, ter jo dvignila na noge. Ta je bila vsa iz sebe, trgala si je obleko in ruvala lasé ter upila, da hoče umreti. Medtem,

ko jo je jeden tolažil, šel je drugi po kočijo, v kateri so nesrečno mladenko odpeljali na nje stanovanje.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 3. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica S. Nicolo 26, omara; ulica della Zonta 22, tiskarski stroji in oprema v zalogi, ulica Risorta 9, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 25.0, ob 2. uri popoldne 27.5 C°. — Plakomer ob 7. uri zjutraj 765.5. — Danes plima ob 9.49 predp. in ob 8.43 pop.; oseka ob 3.5 predpoludne in ob 25.0 popoldne.

Možka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu vabi na občni zbor, ki bo v četrtek dne 4. julija 1901. ob 8. uri zvečer v prostorih »Tržaškega podpornega in bralnega društva« (ulica Stadion 19). Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Letno poročilo tajnika. 3. Letno poročilo blagajnika. 4. Volitev: a) podružničnega načelnštva, t. j. predsednika, zapisničarja, blagajnika in vsakemu po enega namestnika (§ 9 podruž. pravil); b) 2 pregledovalcev računov; c) podružničnih zastopnikov za veliko skupščino. 5. Posamični predlogi, želje in nasveti.

Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je darovala Ivana Piciga 10 kron.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda je podaril gospod Fran. Kalister lepo svoto 500 K. Ta novi čin »slovenskega rodoljuba našega Frana Kalistra — povdarjamo: našega! — beležimo s čutom iskrene hvaležnosti. Istotako moramo reči »novi čin«, kajti dobrih del Kalistrovih v podkrepljenje slovenskega življa v Trstu je že lepa vrsta. Kadar-koli naši rodoljubje ali naše vzgledne dame trkajo na vrata Kalistrova, vsikdar nahajajo odprto srce in odprto — roko! Bog mu poplačaj in Bog nam ga ohrani!

Vesti iz ostale Primorske.

× V album italijanskim pravakom v Istri! List »Il Risveglio« (Gradiška) je napisal te dni članek, ki hegemonie istrske kaže v najgrji in — resnični luči.

Večina v deželni zboru — pravi —, ki si domišlja, da je zastavonoša civilizacije in italijanstva, dočim je z oderuštvo, z najbrezobraznejim izkoriščevanjem, s svojimi grdimi podjetji na škodo Slovanov in Italijanov postala le fevdalna camorra, nemoralna in razkošna oligarhija, izdajnica Istre in nje prebivalstva — ta večina igra najgusneje vseh komedij. Začenja s proslavljanjem monarha, nadaljuje s protestiranjem proti sklicanju deželnega zbora v Koper in zaključuje z begom iz zbornice. Njih glasila imenujejo to vedenje: manifestacijo italijanstva; v resnici pa ne vem, kaj ima narodni italijanski značaj opraviti s to komedijo?! Nasprotno, kakor Italijan protestujem proti temu insultiranju italijanstva, kajti tu se italijanstvo postavlja na mesto osla, ki bije okolo sebe kakor nor, dočim so pravi Italijani znali, tudi preko parlamentarnih sleparstev, doseči kaj drugega, bolj resnega: strmoglaviti kako vladu. Pred vsem: kako mesto je Koper, da ne bi bilo vredno biti sedežem deželnega zbora? Morda naj bi zasakali stvar in rekli, da takov deželni zbor ni vreden gostoljubnosti Kopra! Camorra istrsko-italijanska je motjena v svojih poreskih sanjah. Prava reč? Ali je s sklicanjem v Koper kaka škoda za deželo? Zakaj niso preprečili tega, ti camorristi istrski, ki toliko kričé o svojem istrskem patrijotizmu?!

S tolikimi don Matteo, s tolikimi Rizzi-ji, s tolikimi Bennatiji niso znali pripraviti vlade do tega, da bi sklicala deželni zbor na navadni sedež! Tako malenkost! Sedaj pa si morete misliti, kaj morejo doseči boljega, solidnejega.

Potem pravi, da je ta deželni zbor po ničevosti svojega delovanja padel na nižino smešnosti in da leta in leta ne dela drugega, nego da žali najgloblja čutstva Istre.

Britke resnice je napisal tu laški list laškim signorom v album!

× Brzjavna urada v Poreču in v Koprui imata od 1. julija 1901 nadalje polno dnevno službo.

Vesti iz Kranjske.

* Nova tovarna v Ljubljani. Tovarnar Eduard Schimmittz rekonstruiral

svojo hišo št. 20. na Krakovskem nasipu ter napravi ondi tovarno za parkete.

* Učenec ljudske šole — samomorilec. Iz Mirnega pri Trebnjem poročajo »Slovenskemu Narodu«, da se je neki 13-letni deček, učenec tamošnje ljudske šole — obesil. Šel je v bližnjo goščavo in se tam obesil prav nizko od tal. Ko so ga našli je bil že mrtev. Tragično je že in pretresa človeka, ako si je kako človeško bitje samo uničilo, kar bi mu moralo biti najdražje, svoje življenje! Veležalostno je, tudi če se je zgodilo v pozneje, ko na človeka tišči vsa teža resnosti življenja: trde borbe za obstanek, razočaranj in stritih nad, in potem, ko je morda tudi telesna bolezen potrla ne le fizično silo, ampak tudi energijo duha in je omračila duha; ali samomori v najnežnejši dobi, to je strašno! To je pojav, kateremu bi morali posvečati vso pažnjo vsi oni čini-telji, ki imajo nalog, da skrbje za vzgojo naroda v cerkvi in šoli in izven cerkve in šole.

* V kamniškem kopališču imajo letos tujcev celó iz Kajire, Malte in Angleškega.

* Izkopine v Kranju. Do petka opoldne so izkopali na občinskem svetu v Lajhu 48 kostnjakov. Našli so železen meč, steklen rog, bronaste igle za lase in mnogo glavnikov in koral.

Brzjavna poročila.

IV. Vsesokolski shod v Pragi.

PRAGA 1. (P) Danes smo obiskali zgodovinski grad Karlov Tyn. Ob 11. uri zjutraj se je vršila v veliki mestni dvorani cerimonija izročitve umetniške vaze, katero je podarilo mesto Pariz mestu Pragi. Vaza je jednaka oni, katero je predsednik Loubet svoječasnó podaril caru. Ob tej priliki se je pariški župan zahvalil na prekrasnem vsprejemu in izrazil simpatije svojega naroda do Čehov. Zaključil je svoj govor s »slava« klicem na Prago. Popoldne se je vršila telovadna slavnost. Ob 10. uri zvečer je bila sijajna soareja na Žofinskem otoku.

Odhod cesarjev.

DUNAJ 2. (B.) Njegovo Veličanstvo cesar je danes ob 7. uri 35 m. zjutraj od-potoval v Ischl, kjer ostane 2 meseca.

Sankeijoniran zakon.

DUNAJ 2. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja sankeijoniran zakon, tičóči se spremembe zakona o rudarjih od 21. junija 1884.

Štrajk v Pittsburgu.

PITTSBURG 1. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Ker se vodstvi ameriške družbe za izdelovanje jeklenih ploščevin in ameriške družbe za izdelovanje jeklenih obročev, kateri družbi ste v tesni zvezi z »United states Steel Corporation«, braniti ustreči zahtevam delavcev, je centralno vodstvo delavske zveze proglasilo štrajk. Skupno število štrajkujočih delavcev na raznih krajih se čeni na 35.000. Vendar se resnično razširjenje štrajka pokaže še-le v nekoliko dneh.

Velikanska rastava pohištva in
tapečarij. Izvenredno ugodne
cene. **VILJEM DALLA TORRE**
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana).
— Moje pohištvo donese srečo. —

Pozor na ta užig na zamašku !!!

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
— T R S T —
TOVARNA: Via Tessa, vogal
Via Limitanea
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapečarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI ČENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

Konrad Jacopich trgovca z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franco.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3-4 tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mrotilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obnavam. Kjer se ga ne vidi, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franco naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istrjo in Dalmacijo: J. Michajup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“, Fran Benčina v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obnavala vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago, kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovarska delavnica. Alojzij Schromek & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Operater kurjih oces, (Kalistv) van specialista Giordani, ima svoj ambulatorij v Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6 pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih oces in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pašne in dežetne vina na deželo in drobno franco na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

V Komnu v privatni hiši se oddajo v najem 2 veliki, lepo meblirani sobi, pripravi za letovišarje. Poizvedbe pri I. Drufovka v Komnu.

Zaloga dalmatinskih vin iz lastnih kleti in istrski teran toplo priporoča cenjenim družinam, gg. krčmarjem in hotelirjem. Simeon Pavlinović v Trstu, Via Chiozza 11.

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov bliščeči lak za podove

v četrto nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlaklo, se ne prilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti škatljici.

Ces. in kralj. privilegirana tovarna kemičnih izdelkov **ST. FERNOLENDT** Zaloga: Dunaj, V Schulerstrasse št. 21 Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju. Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks) Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Anton Pečenko Vrtna ulica 10 - GORICA - Vrtna ulica 10. priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Podpisana priporoča svojo novo ustanovljeno postavno koncesijonirano

posredovalnico za službe.

Posredovalnica se nahaja na Lipskem trgu (Piazza Lipsia) št. 4 in prevzema posredovanja na službe vseh vrst.

Priporoča se udana Josipina Jančič.

Gostilna Dominik Ravalico TRST. — Ulica Ghega št. 7. — TRST.

Velik izbor vin vseh prvih vrst: vino Teran, Istrsko, Opolo, Vis, najfinjša vina v buteljkah, pivo prvega reda.

Domača kuhinja, jedi gotove vsako uro. Sprejemajo se aboniranja na obed in večerjo, tudi se sprejemajo naročbe na dom s točno postrežbo.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednost zatorej naj se zahteva povsod le:

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.
MAL POLOZI DAR DOMU NA ALTAR!
ZALOGA PRI IV. JEBAČINU V LJUBLJANI.

Ivan Semulič
TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST
priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo **bogato zalogo pohištva.** V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice
o že več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in moli učinkujoče domače sredstvo, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pri zlih nasledkih slabega prebavljanja in telesnega zapretja. Teh kroglic, ki so tudi pod imenom **Pserhofer-jeve kroglice** ali **Pserhofer-jeve kri čistilne kroglice** znane, stane škatljica s 15 kroglicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri prejšnji vpošiljavi zneska stane s poštne prosto vpošiljavo: 1 zavitek 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 10 zavitev 9 gld. 25 kr. — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga
J. Pserhofer-jeva lekarna
Dunaj I., Singerstrasse št. 15.
Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“
zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis **J. Pserhofer** in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino
J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s poštne prosto pošiljavo 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz ozkega trpotca razlizujoč, 1 steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr., s poštne prosto pošiljavo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati izvrstno krepčilo za šeloce in živce, 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka želodčna tinktura (preje življenska) Razeu tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbje vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljavo po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se prej vpošlje denar (najboljše s pošto nakaznico), potem je poština mnogo cenejša, nego pri pošiljavih proti povzetju.

J. Pserhofer-jev balzam zoper rane, 1 steklenica 50 kr.

Tannochinin-pomada
J. Pserhofer-jeva, najboljšo sredstvo za rast las, 1 pušica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane
pok. prof. Stendel-a, 1 lonček 50 kr., s poštne prosto pošiljavo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol
A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Tomsig Ludvik
v Gorici, ulica Morelli št. 30.
DELAVNICA
za pozlačevanje in dekoracije.

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

Pekarna in sladčičarna JAKOB JURCA
TRST. — Molin a vento. — TRST.
Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh, vsakovrstne najfinejše sladčice, nadalje fina vina v buteljkah in moko v velikem izboru. Postrežba hitra in točna na dom.

100 do 300 goldinarjev zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dvojnem državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher** v Budimpešti, VIII Deutshegasse, 8.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklice se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.
Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvih kinina.

Vdobja se samo v **LEKARNI RAVASINI** v Trstu, Piazza della Stazione št. 3. Poštne pošiljave s povzetjem.

IVAN KRŽE
Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst
Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali tudi brez gobe.

Cenjene gospodinje skusite da ta naša izborna sladna kava najde pot v vsako slovensko hišo.

Julij Redersen
izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.
Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst. (Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati, modrei, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspenzori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga predmetov za kirurški zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

JAKOB BAMBIČ
trgovca z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, — moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franco. Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenami.

Ugodna prilika.
V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV
v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarn s in periskopičnimi lečami od 25 novč. više. Naočniki so zdravniško predpisani. Moderne lornjete vdane v želvino kost, dalnogledi za kopno, za pomorju in gledališče. Termometri za mrzlico, barometri in povekševalne leče po ugodnih cenah. Sprejemajo se poprave.

Štefan Cruciatti
ornamentalni kamnosek
v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specialiteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega marmorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specialiteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Oznaniilo.

Kdor želi piti deželno-znani teran iz Svetega pri Komnu iz kletij I. Della Schiava, obrne naj se naravnost na imenovano tvrdko, koja ga ima samo 25 hl po 64 stotink liter od 56 lit. naprej, franco kolodvor v Nabrežini, ali Tržačanom franco na dom brez carine.

Tržačani vdobjo uzorec za poskušnjo pri g. L. Linassiju v ulici della Caserma st. 7 a drugim ga pošlje franco lastnik I. Della Schiava v Svetem pri Komnu.